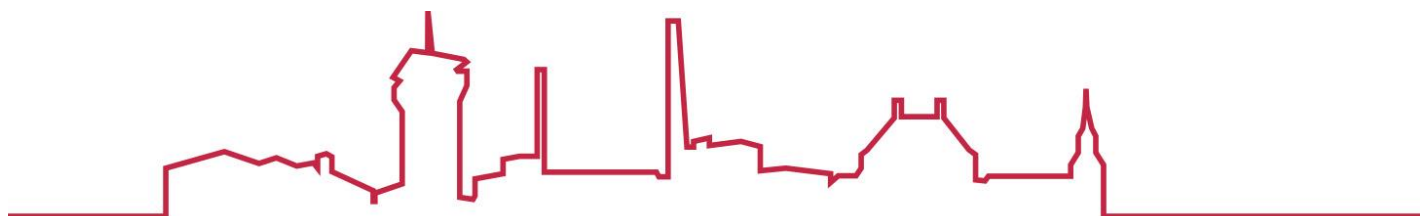

Liite hyvinvointisuunnitelmaan 2026-2029

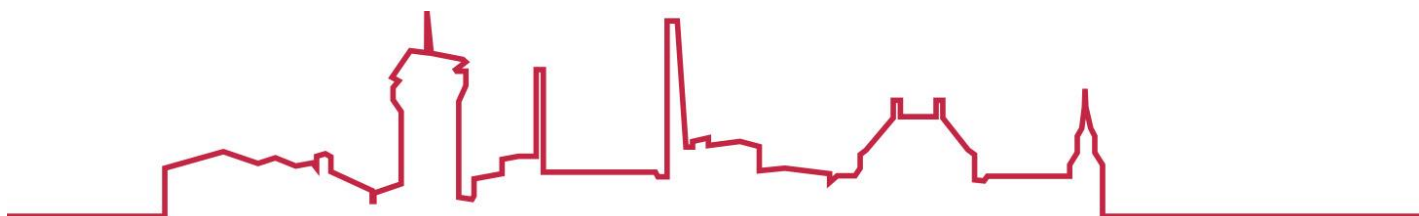
Ehkäisevä päihdetyö kuuluu koko kaupunkiorganisaation tehtäviin.

Pääosin kaupungin toiminta tukee ehkäisevää päihdetyötä, selkeitä toimintamalleja on työnantajan roolissa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja nuorisotyössä. Hyvinvointisuunnitelmassa sekä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on otettu myös ennaltaehkäisy huomioon.

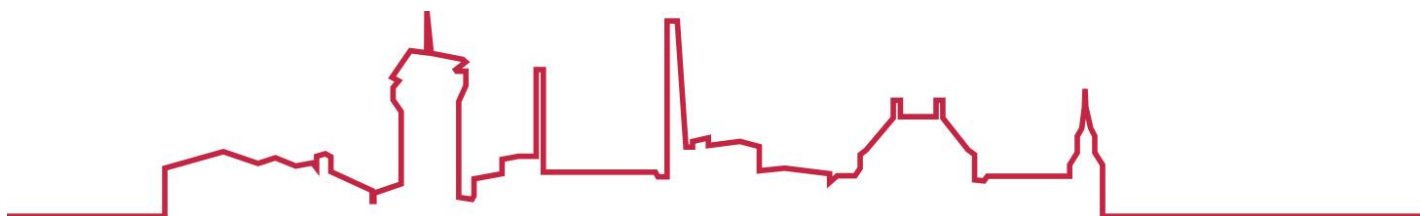
Toimiala	Palvelut	Ehkäisevää päihdetyötä tukevat toiminnot
Konsernipalvelut	Henkilöstö, demokratia ja kehitys	- savuton työpaikka - tilaisuuksissa ei tarjoilla alkoholia - henkilöstön päihdeohjelma toimintaohjeineen - valmius- ja riskienhallinta - osallisuuden vahvistaminen ja kehittäminen - digiosaamisen kehittäminen
	Strategia	- hyvinvointitiedon tuottaminen (esim. valtakunnalliset kyselyt, Pirhan kyselyt) - omat hyvinvointidokumentit - eri hyvinvointityöryhmät: niihin osallistuminen/vetäminen - hyvinvointityön koordinointi - alueelliseen ja valtakunnalliseen hyte-työhön osallistuminen - poikkihallinnollisen, moniammatillisen ja kuntarajat ylittävän yhteistyön edistäminen ja uusien toimintatapojen kehittäminen ja juurruttaminen ehkäisevän työn osalta
	Toimitilat	
	Viestintä ja markkinointi	- tilojen ylläpitäminen - pihojen ylläpitäminen (vaka, koulut), ovat muina aikoina kuntalaisten käytössä - tupakointikieltoalueiden merkinnät (päiväkotit, koulut, 2. aste)

		• viestinnälliset keinot: nettisivut, some, lehtiartikkelit
Kasvu ja oppiminen	Varhaiskasvatus Perusopetus	• osallistuminen varhaiskasvatukseen edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, tarjoaa valmiuksia pärjätä elämässä ja ehkäisee syrjäytymistä • Lapsen ja perheen tuen tarpeiden varhainen tunnistaminen • vanhemmuuden tuki • kiusaamisen ehkäisy • liikunnallisen elämäntavan edistäminen, toiminnalliset menetelmät arjessa On laadittu opetuksen järjestäjän esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opiskeluhoitosuunnitelmat, jotka sisältävät ehkäisevän päihdetyön toimintaperiaatteet kouluissa. • peruskouluissa ennaltaehkäisevää päihdetyötä toteutetaan muun muassa integroimalla eri oppiaineisiin hyvinvointia ja terveyttä edistäviä sisältöjä • hyvinvointitaitojen opetus on osa opetussuunnitelman mukaista koulutyötä • Päihde-, tupakka- ja rahapeliasioita käsitellään perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti niin ympäristöopin ja terveystiedon opetuksessa kuin muiden oppiaineiden yhteydessä. • Opetussuunnitelmassa päihteet mainitaan erityisesti 3.–6. luokkien ympäristöopin sisällöissä arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimisen yhteydessä harjoiteltaessa turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja. (Opetushallitus 2014)

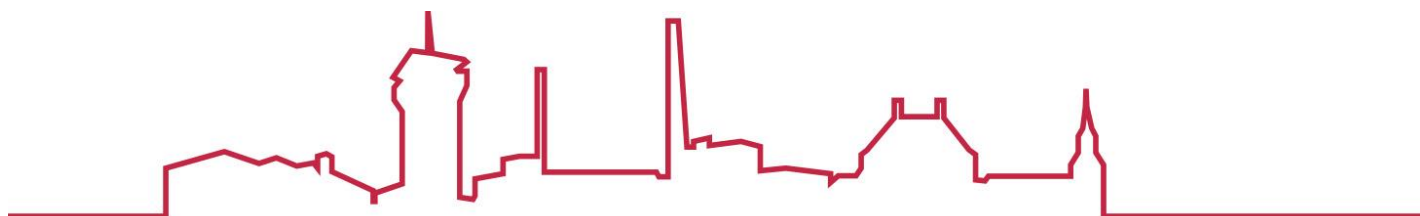

		• Yläkouluissa päihdeasioita käsitellään terveystiedossa osana terveyttä tukevia ja kuluttavia tekijöitä sekä sairauksien ehkäisyä. • Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. • Päihdekasvatus on osa yläkoulun opetussuunnitelman tavoitteena olevaa laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Yläkoulun aikana nuorta tuetaan itsenäistymiseen ja terveisiin elämäntapoihin. Päihteettömyys on siten osa myös opetussuunnitelmassa mainittua itsestä huolehtimista ja arjen taitoja. (Opetushallitus 2014). • Koulujen yhteistyötahot (mm. nuorisopalvelut, opiskeluhoollon toimijat) pitävät ennaltaehkäisevän päihdetyön teematunteja. EPT-työryhmä järjestää säännöllisesti EPT-tapahtumia. • Koulun ja oppilaitoksen johto huolehtii henkilöstön riittävästä perehdyttämisestä ehkäisevään päihdetyöhön liittyviin sääntöihin ja menettelytapoihin sekä toimintakulttuuriin liittyviin käytäntöihin ja opetussisältöihin. • Koulun ja oppilaitoksen henkilöstöllä on velvollisuus ottaa päihteiden ja tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö sekä rahapelaaminen puheeksi aina, kun niitä havaitsee tai epäilee. On tärkeää tunnistaa ongelmat ja ohjata lapsi tai nuori tarpeenmukaisesti opiskeluhooltoon sekä edelleen sosiaali- ja terveystalouteen.
--	--	---

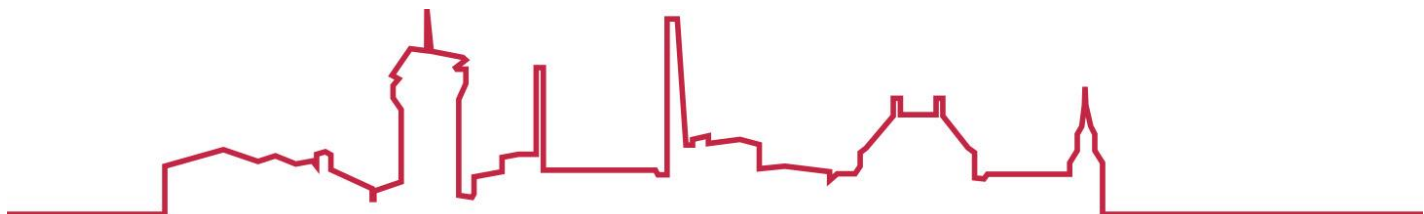

		- Kahden vuoden välein tehtävä kouluterveyskysely antaa tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista, vapaa-ajan käytöstä ja päihdekokeiluista ja – käytöstä sekä päihteiden saatavuudesta. Näiden tulosten läpikäynti ja työstäminen kouluilla yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän, henkilökunnan, oppilaiden ja vanhempien sekä EPT-työryhmän kanssa tukee varhaista puuttumista. Pirhan päihdetilannekysely antaa jatkossa myös kahden vuoden välein tietoa paikkakunnan tilanteesta. Lisäksi ehkäisevää päihdetyötä tuetaan seuraavilla toiminnoilla: - iltapäivätoiminnot - HSM toiminta - koulunuorisotyö, etsivä nuorisotyö - poissaolojen seuranta ja kiusaamisen ehkäisy - yhteistyö vanhempainyhdistysten kanssa - vanhemmuuden tuki vanhempainilloissa, puheeksi ottaminen oppimiskeskusteluissa - yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoito (th, psykologit, kuraattorit)
Kaupunkikehitys	Kaupunki-infra (liikennesuunnittelu, yleisten alueiden suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito)	- turvallisen ja viihtyisän ympäristön tarjoaminen kuntalaisille - esteettömyys ja saavutettavuus - liikuntamahdollisuudet - tupakointikieltoalueiden kieltomerkinnöistä huolehtiminen (mm. leikkikentät, bussipysäkit) - SUP-asetus määrää, että kunnissa täytyisi vuoteen 2026 mennessä olla 1 tumppiroskis/300 asukasta ja

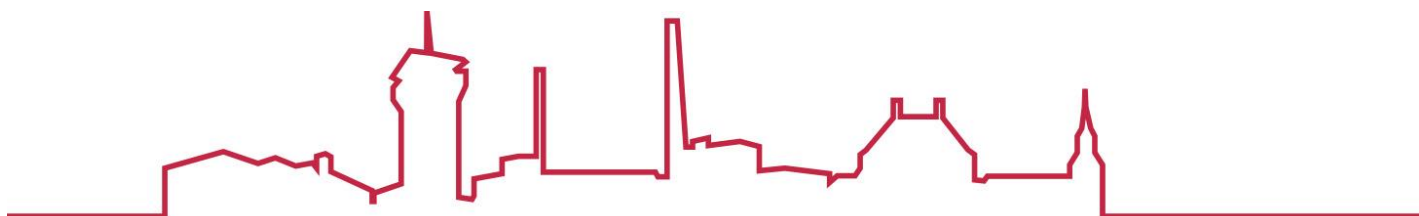
	Ympäristöhuolto	kuntien täytyisi jatkossa tehdä tupakkatuotteista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi toteutettavaa tiedottamista. - Kaupunki vastaa tupakkavalvonnasta ja huolehtii alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tupakkalain (549/2016) tarkoituksena on ehkäistä nuoria aloittamasta tupakkatuotteiden käyttöä ja nikotiiniriippuvuuden syntymistä sekä kannustaa ihmisiä lopettamaan tupakkatuotteiden käyttö. Samalla halutaan vähentää tupakoimattomien altistumista tupakansavulle. Lain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. - tupakkalain noudattamisen valvonta: - tupakan ja tupakkatuotteiden myyntipaikat - päiväkotien ja koulujen piha-alueiden, yleisten uimarantojen sekä majoitushuoneistojen tupakointikieltojen valvonta - tupakointikieltojen määrääminen asuinyhteisöille hakemuksesta - yleisötapauhtumien ohjaus ja neuvonta - valvonta tupakansavuhaittoihin liittyvien yhteydenottojen perusteella
Elinvoima	Työllisyys, elinkeino, kotoutuminen	työllistymis- ja opintopolut työnhakijoille, työvoimaa työnantajille

		- Elinvoiman, elinkeinotoimen ja verkostokumppaneiden palveluilla luodaan edellytyksiä yritysten menestymiselle mm. edistämällä yritysten verkottumista ja osaavan työvoiman saatavuutta, järjestämällä tilaisuuksia, viestimällä aktiivisesti, tarjoamalla yritysneuvontaa ja varmistamalla riittävä yritystonttivaranto sekä edistämällä toimi ja liiketilojen korkeaa täyttöastetta. - Elinvoiman palvelut luovat kaavoituksen, tonttipalvelujen, elinkeinotoimen ja työllisyyspalveluiden toimenpiteillä edellytyksiä kaupunkilaisten, perheiden ja yritysten hyvinvoinnille ja menestymiselle. - Tarjotaan maahanmuuttajille lakisääteisiä alkuvaiheen ohjaus ja neuvontapalveluja matalan kynnyksen periaatteella. - Lisätään maahanmuuttajien osallisuutta järjestämällä kotoutuskoulutusta ja suomen kielen kursseja yhdessä yhteistyötahojen kanssa. - Järjestetään aikuisille maahanmuuttajille koulutusmahdollisuuksia ja huomioidaan myös kotona lapsia hoitavat vanhemmat ja heidän lapsensa. - kansalaisopiston monipuolinen kurssitarjonta kaiken ikäisille, avoimien hyvinvointia käsittelevien tilaisuuksien järjestäminen ja niistä tiedottaminen. - musiikkiopiston mahdollistamaa musiikin harrastusvaihtoehtoja lapsille, nuorille ja aikuisille
	Jatkuva oppiminen (Autere-opisto, Merikanto-opisto)	
	Matkailu ja tapahtumat	
	Vapaa-aika: Kirjastopalvelut	

	Kulttuuripalvelut	• yhteistyö museoiden ja muiden toimijoiden kanssa • eri ikäisille kuntalaisille ja matkailijoille suunnattuja tapahtumia ja tilaisuuksia, kaupungin tapahtumat ovat päihdeettömiä • Kirjaston tilat ovat kaikille avoimet ja maksuttomat kohtaamispaikat, jotka lisäävät yhteisöllisyyttä ja osallisuuden tunnetta. • sosiaalista ja mielen hyvinvointia lisäävät ja ongelmia ehkäisevät tapahtumat • Lukemisen on todettu tuovan ihmisille hyvinvointia ja elämänlaatua. • Tavoitteena on tukea aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kaiken lähtökohtana on yhteisöllisyys, moniarvoinen yhteiskunta ja kulttuurinen moninaisuus. • Kirjastojen varattavat ryhmätilat ovat maksuttomat yksityishenkilöille ja yhdistyksille.
	Liikuntapalvelut	
	Nuorisopalvelut	• Kulttuuri ja taide parantavat tutkitusti ihmisen elämänlaatua ja kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tarjoavat myös tilaisuuden osallistua ja tehdä itse. • Kulttuuri ja taide voivat vähentää osaltaan yksinäisyyttä ja edistää yhteisöllisyyttä. • järjestetään eri ikäisille suunnattuja tapahtumia ja tilaisuuksia (maksutta tai pieni maksu)

		• avustukset • fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia lisäävät ja ongelmia ehkäisevät liikuntaryhmät • terveyttä ja hyvinvointia edistävien tapahtumien järjestäminen • Yhteistyö kaupungin eri toimijoiden, yhdistysten ja järjestöjen kesken. • avustukset • liikkumisolosuhteiden ja edellytysten kunnossapitäminen ja kehittäminen • tupakointikieltoalueiden kieltomerkinnöistä huolehtiminen (yleiset uimarannat) • nuorisotilojen avoin ja ohjattu toiminta • Kouluissa tehtävä nuorisotyö (ryhmätyökset ja muut tapahtumat) • pelitoiminta • sateenkaaritoiminta • kohdennettu nuorisotyö ja Etsivä nuorisotyö: yksilö- ja pienryhmätyö sekä jalkautuva työ • POP UP tapahtumat • tapahtumat ja muu toiminta, joissa päihteettömyys ja hyvinvointi keskiössä • vanhempien ja muiden kasvattajien tukeminen (mm. vanhemmille suunnatut tietoiskut)
--	--	---

